

เค้าโครงของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำปรารภ

บททั่วไป

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

หมวด ๑ พระมหากษัตริย์

หมวด ๒ ประชาชน

ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมือง

ส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง

หมวด ๑ ระบบผู้แทนที่ดีและผู้นำการเมืองที่ดี

หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

หมวด ๓ รัฐสภา

หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี

หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณ

หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง
และประชาชน

หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม

หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

หมวด ๑ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม

หมวด ๒ การสร้างความปรองดอง

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

บททั่วไป

มาตรา ๑ เป็นราชอาณาจักร รัฐเดียว

มาตรา ๒ ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตย

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มาตรา ๕ ความเสมอภาค

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

มาตรา ๗ ถ้าไม่มีรัฐธรรมนูญ ให้ใช้ประเพณีการปกครอง
ในกรณีมีปัญหาว่าเป็นประเพณีการปกครองหรือไม่
สภาผู้แทนฯ วุฒิสภา รัฐสภา ครม. ศาลฎีกา
ศาลปกครองสูงสุด องค์กตรตามรัฐธรรมนูญ
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน

หมวด ๑

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๑ กล่าวหาฟ้องร้องไม่ได้

มาตรา ๒ เป็นพุทธมามกะ และอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๓ เป็นจอมทัพไทย

มาตรา ๔ พระราชอำนาจสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๕ องคมนตรี ๑ + ๑๘ คน

มาตรา ๖ วิธีตั้งองคมนตรี

มาตรา ๗ คุณสมบัติขององคมนตรี

มาตรา ๘ การปฎิญาณตน

มาตรา ๙ การพ้นตำแหน่งองคมนตรี

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งข้าราชการในพระองค์

มาตรา ๑๑ — ๑๔ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๕ — ๑๘ การสืบราชสมบัติ

หมวด ๒

ประชาชน

ส่วนที่ ๑

ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมือง

มาตรา ๑ — ๓ หน้าที่ของประชาชนชาวไทย รู้รักสามัคคี
มีความเพียร พึ่งตนเอง มีวินัย ตระหนักในหน้าที่
ไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง

ส่วนที่ ๒

สิทธิและเสรีภาพของบุคคล

ตอนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มาตรา ๒ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

มาตรา ๓ ใช้สิทธิเสรีภาพขัดระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไม่ได้

มาตรา ๔ บุคคลใช้สิทธิทางศาลบังคับให้รัฐ

ปฏิบัติตามหมวดนี้ได้แม้ยังไม่มีกฎหมาย

รองรับ

ทุกกระทรวง

มาตรา ๕ หลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายมาจำกัด

สิทธิเสรีภาพ

มาตรา ๖ หน้าที่ของรัฐ

ตอนที่ ๒

สิทธิมนุษยชน

มาตรา ๗ ความเสมอภาค

ห้ามเลือกปฏิบัติเพราะถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ
เพศสภาพ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย สุขภาพ
สถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม
ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ความคิดเห็น
ทางการเมือง

มท. พม.

มาตรา ๗/๑ สิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๘ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

มาตรา ๙ กฎหมายไม่ใช้ย้อนหลัง

มาตรา ๑๐ สิทธิในการสมรสและครอบครัว ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๑๑ เสรีภาพในเคหสถาน

มาตรา ๑๒ เสรีภาพในการสื่อสาร

มาตรา ๑๓ เสรีภาพในการนับถือศาสนา

มาตรา ๑๔ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

มาตรา ๑๕ สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

มาตรา ๑๖ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา ๑๗ สิทธิของคนต่างด้าว

ตอนที่ ๓

สิทธิพลเมือง

มาตรา ๑๘ การคุ้มครองครอบครัว

การคุ้มครองมารดา

การคุ้มครองเด็ก

การไม่ใช้ความรุนแรงในครอบครัว

การช่วยเหลือ เด็ก เยาวชน สตรี

ผู้มีอายุเกิน ๖๐ ปี ที่ไม่มีรายได้เพียงพอ

และคนพิการหรือทุพพลภาพ

พม.

มาตรา ๑๙ เสรีภาพในการเดินทาง การห้ามเนรเทศ

ผู้มีสัญชาติไทย ห้ามถอนสัญชาติของผู้มี

สัญชาติไทยโดยการเกิดหากทำให้ไร้สัญชาติ

มาตรา ๒๐ เสรีภาพของสื่อมวลชน ห้ามตรวจข่าวก่อน

เผยแพร่เว้นแต่อยู่ในภาวะสงคราม เจ้าของ

สื่อมวลชนต้องเป็นพลเมืองและห้ามเป็นเจ้าของ

หลายกิจการ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็น

เจ้าของกิจการหรือถือหุ้นหรือบริหารกิจการ

สื่อมวลชนไม่ได้ รัฐให้เงินสื่อไม่ได้

มาตรา ๒๑ การคุ้มครองผู้ทำงานในสื่อ
ให้มีกฎหมายจัดตั้งองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๒๒ คลื่นความถี่
ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระจัดสรรคลื่นความถี่

มาตรา ๒๓ เสรีภาพในวิชาการ การวิจัย

มาตรา ๒๔ การเข้าถึงการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย
จนถึงมัธยมศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

ศธ.

มาตรา ๒๕ เสรีภาพในการชุมนุม

มาตรา ๒๖ เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม

มาตรา ๒๗ เสรีภาพในการตั้งพรรคหรือกลุ่มการเมือง

มาตรา ๒๘ เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

มาตรา ๒๙ สิทธิในค่าจ้างที่เป็นธรรม มีหลักประกันความปลอดภัย

รง.

มาตรา ๓๐ สิทธิในด้านสาธารณสุข

สธ.

มาตรา ๓๑ สิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐ

มาตรา ๓๒ สิทธิของผู้บริโภค ให้มีองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค
และรัฐสนับสนุนงบประมาณ

สคบ.

มาตรา ๓๓ สิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

มาตรา ๓๔ สิทธิร้องทุกข์

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและแผนอื่น
การเวนคืน การผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน
การออกกฎที่กระทบประชาชนต้องรับฟังความเห็น
ให้ทั่วถึงก่อนดำเนินการ

สศช. สลค.

มาตรา ๓๕ สิทธิของชุมชน

มาตรา ๓๖ สิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ

การดำเนินโครงการที่กระทบชุมชนอย่างรุนแรง
จะทำได้ เว้นแต่จะศึกษาผลกระทบ และรับฟัง
ความเห็นประชาชนก่อน และชุมชนอาจฟ้องรัฐได้

ทส.

ส่วนที่ ๓

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

มาตรา ๑ สิทธิรับรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

ทุกระดับ ต้องจัดให้พลเมืองมีส่วนร่วม

ทุกกระทรวง

มาตรา ๒ ไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้

องค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุน

สคก.

มาตรา ๓ ประชามติ

ส่วนที่ ๔

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

มาตรา ๑ องค์กรที่ใช้เงินแผ่นดินต้องเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

มาตรา ๒ เพื่อป้องกันการทุจริต พลเมืองมีสิทธิขอข้อมูล

ทุกกระทรวง

การทำงาน การเงินได้ คุ่มครองพยาน

มาตรา ๓ ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อถอดถอนได้

ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง

หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๑ มีไว้เป็นแนวทางออกกฎหมายและกำหนด

นโยบาย

มาตรา ๒ พัทธกะธสถาบัน การใช้มีกำลังทหาร

มาตรา ๓ อุปถัมภ์ศาสนา

มาตรา ๔ สัมพันธไมตรีกับนานาชาติประเทศ

มาตรา ๕ ธรรมาภิบาล

มาตรา ๖ สร้างธรรมาภิบาลโดยออกกฎหมายตรวจสอบ

การเงินนิติบุคคลภาคเอกชนและผู้แทน

กค.

มาตรา ๗ สร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น

มาตรา ๘ ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาคุณภาพครู

ส่งเสริมการวิจัย

ศธ.

มาตรา ๙ คัดกรองเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้

ผู้พิการ ผู้ยากลำบาก

ทุกกระทรวง

มาตรา ๑๐ ส่งเสริมการรับบริการสาธารณสุขไทย

ทางการแพทย์

สธ.

มาตรา ๑๑ พัฒนากฎหมายให้ทันสมัย จัดระบบงาน

ยุติธรรม

สคก. ยธ.

มาตรา ๑๒ เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจแบบเสรี

ส่งเสริม SME

มาตรา ๑๓ สร้างระบบการเงิน การคลัง และ

การงบประมาณให้มีวินัย มั่นคง

ป้องกันประชานิยมที่หาเสียง

กค.

มาตรา ๑๔ คัดกรองแรงงาน

มาตรา ๑๕ ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสาธารณะ

มาตรา ๑๖ รักษาสิ่งแวดล้อม จัดให้มีแผนจัดการน้ำ	
จัดระบบการใช้ที่ดินทั่วประเทศ	
ส่งเสริมบทบาทท้องถิ่น	กษ. ทส.
มาตรา ๑๗ จัดระบบผังเมือง	มท.
มาตรา ๑๘ สร้างความมั่นคงทางพลังงาน	พณ.
มาตรา ๑๙ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	วธ.
มาตรา ๒๐ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการกีฬา	กก.

ภาค ๓

หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

หมวด ๑	
ศาลและกระบวนการยุติธรรม	
ส่วนที่ ๑	
บททั่วไป	
มาตรา ๑ ความหมายของหลักนิติธรรม	ทุกกระทรวง
มาตรา ๒ กระบวนการยุติธรรมต้องรวดเร็ว เป็นธรรม	
โปร่งใส มีมาตรฐาน	

มาตรา ๓ ผู้พิพากษาและตุลาการ

มาตรา ๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา ๕ การตั้งศาล

มาตรา ๖ การชี้ขาดกรณีขัดแย้งเรื่องอำนาจศาล

มาตรา ๗ การแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการ

มาตรา ๘ การปฏิญาณตน

ปฏิญาณต่อรัชทายาทหรือผู้แทนพระองค์ได้

มาตรา ๙ กรรมการบริหารงานบุคคลของศาล

มาตรา ๑๐ ประธานทุกศาลมีวาระ ๕ ปี เป็นหนเดียว

ผู้พิพากษา-ตุลาการเกษียณเมื่อ ๖๕ ปี แต่อาจเป็น

ผู้พิพากษาอาวุโสต่อไปได้ถึง ๗๐ ปี

มาตรา ๑๑ ความเป็นอิสระของศาล

ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการ

อัยการสอบสวนคดีอาญาสำคัญร่วมกับพนักงาน

สอบสวนได้

อัยการดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นที่ปรึกษา

ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองไม่ได้

ส่วนที่ ๒

ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑ มี ๙ คนมาจากศาลฎีกา ๒ คน ศาลปกครองสูงสุด ๒ คน
ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ๓ คน ทางรัฐศาสตร์ ๒ คน

หมวด ๒

การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ หลักการตรวจสอบ

มาตรา ๒ ตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๒

การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- มาตรา ๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่
- กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายเพื่อประโยชน์ต่อตน บุตร บิดามารดา
 - นำความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นมาประกอบดุลพินิจ
 - ใช้เวลา ทรัพย์สิน บุคลากรของหน่วยงานเพื่อตน
 - ทำอะไรให้เคลือบแคลงสงสัย

ทุกกระทรวง

มาตรา ๒ รัฐมนตรีไม่ดำรงตำแหน่งในเอกชน หน่วยงานของรัฐ

ไม่รับสัมปทาน ไม่รับประโยชน์พิเศษจากรัฐ

ใช้กับคู่สมรสและบุตรด้วย

ทุกกระทรวง

มาตรา ๓ รัฐมนตรีไม่ถือหุ้นเกินกำหนด

มาตรา ๔ รัฐมนตรีไม่ใช้สถานะแทรกแซงการแต่งตั้งและให้กำกับ

ดูแลคู่สมรสและบุตรไม่ให้ทำเช่นนั้น

ทุกกระทรวง

มาตรา ๕ ข้อห้ามสำหรับ ส.ส. ส.ว.

ส่วนที่ ๓

การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมือง หรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่น

มาตรา ๑ การส่งชื่อไปให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงมติถอดถอน

มาตรา ๑/๑ การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งในศาลและองค์กรอัยการ

มาตรา ๓ การพิจารณาของ ป.ป.ช.

ส่วนที่ ๔

การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
มีอำนาจพิจารณาคดีประเภทนี้

มาตรา ๒ กระบวนการ

มาตรา ๓ กระบวนการ

ส่วนที่ ๕

องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ตอนที่ ๑

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑ กรรมการการเลือกตั้ง มี ๕ คน

มาตรา ๒ การสรรหา

มาตรา ๓ การสรรหา

มาตรา ๔ การสรรหา

มาตรา ๕ วาระ ๖ ปี

มาตรา ๖ การคัดค้านการตั้งกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๗ การสรรหาแทนคนเดิม

มาตรา ๘ หน้าที่กรรมการการเลือกตั้ง (ควบคุมการเลือกตั้ง)

มาตรา ๙ อำนาจหน้าที่

มาตรา ๑๐ ให้มี กจต. ๗ คน จัดการเลือกตั้งโดยให้

ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลือกข้าราชการในหน่วยงานนั้นๆ

มาตรา ๑๑ บทคุ้มครองกรรมการการเลือกตั้ง

ตอนที่ ๒

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๑ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มี ๑ + ๖ คน

ตอนที่ ๓

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๑ ป.ป.ช. มี ๑ + ๘ คน มีวาระ ๙ ปี

มาตรา ๓ การคัดค้านการแต่งตั้ง

มาตรา ๔ การคัดค้านการทำหน้าที่

มาตรา ๕ อำนาจหน้าที่